

Як експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з акредитації освітніх програм за спеціальностями 081 «Право» та 262 «Правоохоронна діяльність» також хочу відмітити той факт, що матеріально-технічна база закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України для реалізації освітніх програм з права та правоохоронної діяльності є взірцевою та інноваційною, розвивається за рахунок небюджетних коштів. Окремі класичні виші МОН України отримують умову акредитацію тільки через те, що студентам просто небезпечно знаходитися в тих навчальних аудиторіях, в яких вони навчаються. Про якість підготовки в неопалюваних приміщеннях мабуть важко говорити, про академічні свободи також.

На моє суб'єктивне переконання, вся дискусія з приводу підготовки юристів в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України зводиться до боязні конкуренції – йде по суті боротьба за бюджетне фінансування підготовки бакалаврів права, яку хочуть виграти не зовсім добросовісним шляхом – на рівні закону заборонити вишам МВС України готувати кадри для Національної поліції, юридична діяльність якої без правників буде неможлива.

Спочатку треба класичним вишам вивчити трудовий шлях своїх випускників бюджетників, зобов'язати їх працювати на державу, в тому числі на посадах слідчих, інших посадах Національної поліції, якийсь мінімальний строк, а вже потім за відгуками керівників поліцейських органів та підрозділів, керівників органів державної влади та місцевого самоврядування, роботи публічні висновки про те, хто готує кращі кадри за кошти платників податків.

УДК 343.368(043.2)

Шаблистий В.В., д.ю.н., професор,
Хашев А.В., здобувач вищої освіти,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА ПРИТЯГНЕННЯ ЗАВІДОМО НЕВИННОГО ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У доктрині кримінального права загальноприйнято характеристику будь-якого складу кримінального правопорушення розпочинати з розгляду його об'єкту. Ми також не будемо відходити від традиційного підходу і спробуємо визначити об'єкт притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності, як кримінального правопорушення, передбаченого у ст. 372 Кримінального кодексу України (далі – КК).

Не заглиблюючись у дискусію щодо визначення змісту поняття «об'єкт кримінального правопорушення», зазначимо, що ми є прихильниками традиційного підходу, згідно з яким об'єктом кримінального правопорушення є суспільні відносини на які посягає кримінально-протиправне діяння.

Так, В.В. Кузнєцов під родовим об'єктом притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності розуміє суспільні відносини, що забезпечують кримінально-правову охорону правосуддя [1, с. 72].

Дещо іншу позицію має Л.М. Палюх, яка досліджуючи на рівні докторської дисертації кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя, дійшла висновку, що «родовий об'єкт кримінальних правопорушень, передбачених розділом XVIII Особливої частини КК України, становлять суспільні відносини, що забезпечують встановлений законом порядок судочинства та виконання судових рішень» [2, с. 6]. Свою позицію вчена обґрунтовує тим, що поняття «судочинство» більш точно, ніж поняття «правосуддя», позначає коло зазначених суспільних відносин [2, с. 14]. Із цим слід погодитись, оскільки термін правосуддя стосується діяльності лише судів, що впливає із ст. 124 Конституції України.

Тоді як «судочинство, зокрема й цивільне, кримінальне, адміністративне та господарське – це провадження, що включає в себе діяльність суду та інших суб'єктів. Так, наприклад, потерпілий, підсудний, свідок можуть брати участь у проведенні слідчих (розшукових) дій; будь-який громадянин чи юридична особа вправі звернутися до суду із заявою (позовом) про відшкодування заподіяної їм матеріальної шкоди. Таким чином поняття «судочинство» більш широке поняття, яке включає в себе і «правосуддя» [3].

Водночас, дискусійним виглядає окреме виділення Л.М. Палюх у розгляданому родовому об'єкті суспільних відносин, що стосуються виконання судових рішень. Оскільки ця післясудова процедурна діяльність за своїм значенням є рівною досудовій та судовій процедурним видам діяльності, як окремим складовим загального судочинства, що визнає і сама вчена.

Таким чином, зважаючи на вищевикладені думки вчених, видовим об'єктом розгляданих нами кримінально-протиправних діянь доцільно визнати суспільні відносини, що складаються з приводу забезпечення та охорони судочинства від суспільно небезпечних посягань працівників правоохоронних органів, які здійснюють досудове розслідування.

Враховуючи існуючі наукові підходи, основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 372 КК, можна визначити як суспільні відносини, що складаються з приводу забезпечення прав фізичних осіб не бути незаконно притягненими до кримінальної відповідальності уповноваженими на те службовими особами

правоохоронних органів.

Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності М.В. Сийплові визначено права та інтереси, що передбачені Конституцією України та КПК, особи, яка притягується до кримінальної відповідальності [4, с. 10]. Відзначимо, що право особи на особисту недоторканість є одним із конституційних прав будь-яких фізичних осіб.

Отже, додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 372 КК України є суспільні відносини, що забезпечують проголошені Конституцією України та передбачені кримінально-процесуальним законом права, свободи й інтереси фізичної особи, яка незаконно притягується до кримінальної відповідальності.

Література

1. Кримінальна відповідальність за притягнення як обвинуваченого завідомо невинуватої особи: монографія / В.В. Кузнецов, М.В. Сийплові; за заг. ред. д.ю.н., проф. В.І. Шакуна; передмова Г.О. Усатого. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 284 с.

2. Палюх Л.М. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.08. Харківський нац. ун-т внутрішніх справ. Харків, 2021. 42 с.

3. Поняття, ознаки судової влади, її співвідношення з іншими гілками влади. URL: https://arm.naia.kiev.ua/books/spou_2019/info/lec2.html

4. Сийплові М.В. Кримінально-правова характеристика притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності: автореф. дис. на ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08. Київський нац. ун-т внутрішніх справ. Київ, 2009. 20 с.

УДК 343.7(043.2)

Юзікова Н.С., д.ю.н., професор,
Корнякова Т.В., д.ю.н., професор,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ З АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Антикорупційна складова у державній політиці та правоохоронній діяльності вийшла за межі загальнодержавного вектору і набула міжнародного значення наприкінці 90-х років минулого століття. Процес формування превентивних заходів антикорупційного характеру безпосередньо пов'язаний із процесом політичної демократизації та